

FIȘA DISCIPLINEI

PATROLOGIE ȘI LITERATURĂ PATRISTICĂ

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din București
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă <i>Justinian Patriarhul</i>
1.3. Departamentul	de Teologie Istorică, Biblică și Filologie
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Patrologie și literatură patristică						
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. prof. dr. Constantin Pătuleanu						
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. lect. dr. Alexandru-Atanase Barna						
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Oblig.

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	3.2. Din care Curs	1	3.3. Seminar	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	3.5. Din care Curs	14	3.6. Seminar	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutorat					2
Alte activități					0
3.7. Total ore de studiu individual					47
3.8. Total ore pe semestru					75
3.9. Număr de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală cu video-proiector
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	-

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice, raportându-se la evoluția lor istorică și le explică în mod critic și argumentat. - Absolventul deține informații solide privind evoluția gândirii și a literaturii creștine de-a lungul istoriei. - Absolventul cunoaște metodologia teoretică utilizată în cercetarea științifică ce constă în efectuarea de cercetări de fond, construirea unei ipoteze, testarea acesteia, analizarea datelor și încheierea rezultatelor.
Aptitudini	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul analizează sistematic teorii și concepte teologice și acceptă dialogul cu privire la o varietate de teme controversate, de pe poziții de toleranță religioasă, identificând fundamente creștine comune mai multor grupuri religioase. - Absolventul utilizează idei și argumente din literatura creștină în contexte diverse, completând ori dezvoltând noi direcții ale gândirii teologice. - Absolventul dezvoltă alianțe, contacte sau parteneriate și realizează schimburi de informații cu alte persoane. Promovează colaborările integrate și deschise în cadrul cărora diferite părți interesate creează în comun inovații și cercetare cu o valoare comună. Își creează profilul sau marca personală și se face vizibil(ă) și accesibil(ă) în medii de relaționare față în față și online.
Responsabilitate și autonomie	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul gândește critic, monitorizează și respectă teorii, doctrine și reglementări canonice, evitând erori doctrinare și acceptă păreri noi în limitele dogmatice și canonice. - Absolventul comunică argumentat păreri și idei teologice, face sinteze și poate crea concepte noi pe baza informațiilor deținute, având capacitatea de acceptare a diversității opiniilor și ideilor. - Absolventul dă dovadă de considerație față de ceilalți, precum și de colegialitate. Ascultă, oferă feedback și răspunde în mod perceptiv altora, ceea ce implică, de asemenea, supravegherea și conducerea personalului într-un cadru profesional. Redactează și editează texte științifice, academice sau administrative pe diferite teme, cu rigoare deontologică.

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Sf. Ioan Casian, mediator între Răsărit și Apus și parintele literaturii duhovnicești în Apus.	Expunerea Prezentarea Dezbaterea Analiza surselor	1 oră
2. Sf. Dionisie Exiguul, Sf. Niceta de Remesiana		1 oră
3. Sf. Benedict de Nursia și Sf. Grigorie Dialogul, repere ale monahismului apusean.		1 oră
4. Sf. Dionisie Areopagitul		1 oră
5. Sf. Maxim Mărturisitorul, literatura filocalică și mistagogică		1 oră
6. Sf. Maxim Mărturisitorul, hristologia secolului al VII-lea		1 oră
7. <i>Părinții siriieni</i> (scurtă introducere, reprezentanți, genuri literare, contribuție teologică). Sf. Efrem Sirul		1 oră
8. Sf. Isaac Sirul		1 oră

9. <i>Părinții sinaïți</i> , caracteristici. Sf. Ioan Scărarul		1 oră
10. Sf. Anastasie Sinaitul		1 oră
11. <i>Părinții melozi ai Bisericii</i> (scurtă introducere, reprezentanți, genuri literare, contribuție teologică). Sf. Andrei Cretanul. Sf. Roman Melodul		1 oră
12. Sf. Ioan Damaschin		1 oră
13. Sf. Teodor Studitul		1 oră
14. Sf. Fotie cel Mare. Concluzii la încheierea primului mileniu patristic		1 oră

Bibliografie:

1. Pr. COMAN I.G., *Scritorii bisericești din epoca străromână*, coll. Biblioteca Teologică, nr. 1, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979.
2. MORESCHINI C., NORELLI E., *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. 22, Ed. Polirom, Iași, 2004.
3. RUS R., *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Ed. Lidia, București, 2003.
4. Arhid. VOICU C., *Patrologie*, vol. III, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2009.
5. CHIALA S., *Isaac Sirianul. Asceză singuratică și milă fără sfârșit*, Ed. Deisis, Sibiu, 2012. – Pr. Louth A., Ioan Damaschinul. Tradiție și originalitate în teologia bizantină, Ed. Deisis, Sibiu, 2010.
6. CHRYSYSAVIGIS J., *Sfântul Ioan Scărarul. De la Pustia egipteană la Muntele Sinaiului*, Ed. Sophia, București, 2005. Arhid. Constantin Voicu, Pr. Lucian-Dumitru Colda, *Patrologie*, I, Basilica, București, 2015.

7.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1.-2. Sfântul Dionisie Areopagitul: sensul termenului ierarhie	Expunerea	2 ore
3.-4. Sfântul Dionisie Areopagitul: sensul teologiei apofatice	Prezentarea	2 ore
4.-5. Sfântul Maxim Mărturisitorul: teme teologice principale	Dezbaterea	2 ore
5.-6. Sfântul Maxim Mărturisitorul: selecție de texte antimonotelite	Analiza surselor	2 ore
7.-8. Sfântul Maxim Mărturisitorul: fragmente de texte mistagogice		2 ore
9.-10. Sfântul Ioan Scărarul: sensul pocăinței		1 oră
11.-12. Sfântul Ioan Damaschin: sinteza patristică, fragmente din <i>Dogmatica</i>		1 oră
12.-13. Concluzii, presesiune		2 ore

Bibliografie:

1. LOUTH, Pr. Andrew, *Dionisie Areopagitul, o introducere*, trad. de Sebastian Moldovan, studiu introd. de diac. Ioan I. Ică jr, Ed. Deisis, Sibiu, 1996.
2. GOLITZIN, Episcop Alexander, *Dionisie Areopagitul mistagogul, o lectură monahală*, cu colab. pr. Bogdan G. BUCUR, trad. ierom. Nectarie Dărăban, Deisis, Sibiu, 2015.
3. ANDIA, Y. de, (ed.), *Denys l'Aréopagite et sa postérité en Orient et en Occident. Actes du colloque international, Paris, 21-24 septembre 1994*, coll. *Collection des études augustinienes. Série Antiquité* 151, Institut d'études augustinienes, Paris, 1997.
4. SF. MAXIM MĂRTURISITORUL, *Mistagogia* (trad. rom de Pr. D. Stăniloae) în vol. SF. MAXIM MĂRTURISITORUL, *Mistagogia*, introd., trad., note de Pr. Dumitru Stăniloae, ed. Pr. Alexandru Atanase Barna, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2017.
5. SF. MAXIM MĂRTURISITORUL, *Capita de caritate* (trad. rom. de Pr. D. Stăniloae în: *Filoc. Rom.*, II, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2008, pp. 63-154.
6. LARCHET, Jean-Claude, *Saint Maxime le Confesseur (580-662)*, coll. Initiations aux Pères de l'Église 16, Cerf, Paris, 2003.
7. *Scara Sfântului Ioan Scărarul și Invataturile lui Ava Dorotei*, trad., introd. și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1980.

8. Pr. John MACH, *Cale către cer. O tâlcuire pentru cei din lume a Scării Sfântului Ioan Scărarul*, trad. Silviu Podariu și Lucian Crașovan, Ed. Teognost, Cluj-Napoca, 2002.
9. Pr. Sorin COSMA, *Virtutea cumpătării în gândirea patristică. Sfântul Ioan Scărarul*, în vol. *Cumpătarea în etica filosofică antică și morala creștină. O încercare de sofrologie creștină*, Ed. Helicon, Timișoara, 1999.
10. LOUTH, Pr. A., *Sfântul Ioan Damaschinul, Tradiție și originalitate în teologia bizantină – cu câteva scrieri inedite*, trad. Pr. prof. Ioan Ică sn și Diac. Ioan I. Ică jr, Ed. Deisis, Sibiu, 2010.
11. SF. IOAN DAMASCHIN, *Despre Sfânta Treime. Despre cântarea Trisaghionului*, trad. Parascheva Grigoriu, Ed. Sophia, București, 2005.
12. SF. IOAN DAMASCHIN, *Despre bine și rău*, Ed. Herald, București, 2009.

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

9. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs		Examen scris	75%
9.5. Seminar		Lucrare de seminar/colocviu/test	25%
Standard minimum de performanță	Studentul/absolventul va cunoaște și reproduce informațiile esențiale despre Patrologie și literatura patristică, periodizare, principalii autori patristici din epocile parcurse la curs și seminar (viață, operă, teologie), studentul/absolventul va trebui să nu facă confuzii între autorii și textele studiate până la finalul semestrului și să demonstreze minime competențe de înțelegere contextuală și literară a unui text patristic dat.		

Data Completării
15.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
30.09.2025

Semnătura Directorului de Departament